

Školní družina

Školní vzdělávací program pro ŠD Nechvalice

At' je léto nebo zima
v družině je vždycky prima.
Po škole jsem, zajdem rádi,
máme tady kamarády.
Zahod' nudu nad hlavu,
pojd' si spravit náladu.
Relaxovat, pracovat, lenošit i hrát,
buď také náš kamarád.

1.	Cíl výchovy	3
2.	Výchovně vzdělávací strategie	4
3.	Klíčové kompetence	5
4.	Průřezová témata	7
5.	Tematický plán	8
6.	Charakteristika školní družiny	10
7.	Personální podmínky	11
8.	Režim dne	12
9.	Ekonomické podmínky a kritéria přijímání žáků	13
10.	Spolupráce s rodiči	14
11.	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14

1. Cíl výchovy

- **Výchova ke zdravému životnímu stylu** výchova k odpovědnosti za svou osobu (výchova ke správným stravovacím návykům, zdravá skladba potravin, dodržování pitného režimu, dodržování odpovídajícího režimu dne, dodržování osobní hygieny, posilování tělesné zdatnosti, otužování, rozvíjení citové stránky osobnosti, posilování citových vazeb, obohacování osobnosti estetickými zážitky, pěstování pracovních návyků a dovedností).
- **Posilování komunikačních dovedností** tvořících základ sociálních dovedností (kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat, ale také schopnosti naslouchat, komunikace a uplatnění osobnosti ve skupině, komunikace v různých sociálních prostředích).
- **Zvyšování sociálních kompetencí** - rozvíjení sociální orientace (pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích, vedoucí k odpovědnosti za své chování, k vlastní odpovědné životní cestě v síti společenských vztahů, posilování odpovědné participace na vytváření programu své sociální skupiny, vytváření schopnosti svobodně a odpovědně řešit konkrétní životní situace na základě seberegulace, usilování o důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování).
- **Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování** - ovládání negativních citových reakcí, vypořádat se se stresem, překonávat náročné životní situace, nepodléhat jim, vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy, posilování autoregulačních systémů.
- **Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti** - poznání sebe samého pomůže objektivně zhodnotit šance uplatnění ve skupině, kladné hodnocení zvyšuje sebevědomí, posilované pozitivní myšlení je příznivé pro začlenění do skupiny, hledání a vytváření vlastní

bezpečné sociální skupiny, její důvěryhodnost, stabilita, objektivní hodnocení činnosti každého člena.

- **Formování životních postojů** - vytváření společensky žádoucích hodnotových orientací, vytváření základů právního vědomí, úcta k ověřeným hodnotám, porozumění, tolerance a schopnost i ochota pomoci, vytvoření vlastního sebevědomí a posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům.

2. Výchovně vzdělávací strategie

1. Jazyk a jazyková komunikace
2. Matematika a její aplikace
3. Člověk a jeho svět
4. Umění a kultura (činnosti literárně-dramatické, výtvarné a hudební)
5. Člověk a svět práce
6. Člověk a zdraví

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vědomě eliminuje rušivé podněty a vytváří si optimální podmínky pro učení
- vytváří si plán pro dosažení učebních cílů
- vytváří si jednoduchá kritéria pro vyhodnocování toho, co se naučil, a posléze je i používá
- zná jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy) pro učení
- poznává cíl a mysl učení, umí posoudit vlastní pokrok
- podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení

Kompetence k řešení problémů

- hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problému
- ví, jakých chyb by se mohl dopustit při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- dešifruje význam piktogramů a sám je ve srozumitelné podobě tvoří
- rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, zejména reklamy
- využívá ke komunikaci telefon
- zná obvyklé české frazémy
- dokáže vyjádřit vlastní pocity při jednotlivých prožitcích
- umí komunikovat, ústně reprodukovat slova, naslouchat a porozumět ve vztahu k osvojeným tématům

Kompenzace sociální a personální

- oceňuje své spolužáky ve skupině za dobrou práci
- při práci ve skupině se podílí o pomůcky a materiál
- ví, jak řídit a organizovat činnost ostatních dětí ve skupině
- třídí a vyhledává v dostupných materiálech potřebné informace

- propojuje a využívá již dříve získané poznatky
- aktivně spolupracuje
- podílí se na utváření příjemné atmosféry
- vytváří si pozitivní představy o sobě samém
- používá slovníky k získávání informací

Kompetence občanské a činnostní

- v krizové situaci ohrožující zdraví a život postupuje podle pokynů kompetentních osob
- aktivně se zapojuje do veřejně prospěšných a charitativních aktivit
- vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje
- zná základní společenské normy chování

Kompetence pracovní

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času
- vytváří návyky pro udržení zdravého životního stylu
- vybírá přiměřené aktivity ke kompenzaci stresu
- vybírá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní volný čas
- vyhledává a třídí informace k výběru vhodných aktivit
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říct ne na nevhodné aktivity
- umí vhodně relaxovat
- vede k seberealizaci, zvyšuje zdravé sebevědomí, prohlubuje sebereflexi
- rozvíjí a vede profesní orientaci, rozvíjí odbornost a nadání

4. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Tématické okruhy - Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygiena; Kreativita; Poznávání lidí; Mezilidské vztahy; Komunikace; Řešení problému a rozhodovací dovednosti; Hodnoty, postoje, praktická etika.

Výchova demokratického občana

Tématické okruhy - Občanská společnost a škola; Občan, Občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tématické okruhy - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané.

Multikulturní výchova

Tématické okruhy - Kulturní difference; Lidské vztahy; Etnický původ; Multikultura.

Enviromentální výchova

Tématické okruhy - Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí.

Mediální výchova

Tématické okruhy - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Stavba mediálních sdělení; Vnímání autora mediálních sdělení; Fungování a vliv médií ve společnosti; Tvorba mediálního sdělení; Práce v realizačním týmu.

5. Tématický plán

Září: Naše škola, družina a město, bezpečná cesta do školy.

Seznámení se se školou, družinou, seznámení se s dětmi, orientace ve škole a v okolí školy, seznámení se s bezpečnostními předpisy, s řádem a režimem ŠD, Pohybové a seznamovací hry. Výtvarné zpracování žáků z prázdnin. Pojmenování dopravních prostředků, malování na asfalt, vycházka po obci,

Říjen: Chutě a barvy podzimu

Popisujeme podzimní počasí, rozlišujeme práci na poli a na zahradě, ochutnávka ovoce a zeleniny, sbíráme listy, z nichž tvoříme, malujeme či modelujeme ovoce, všímáme se, jak vypadají stromy, učíme se básničky a písničky k podzimu, cvičení s hudbou.

Listopad: Připravujeme se na zimu

Výroba zvířátek z přírodních materiálů, jak se staráme o zvířata žijící ve volné přírodě, četba z knih a časopisů, skupinové hry, rozvíjení vzájemných vztahů, poslech pohádek.

Prosinec: Přijde Mikuláš, čert s andělem a Vánoce se blíží

Zimní výroba prostorů školní družiny, tvorba postaviček Mikuláše, čerta a anděla, vánoční zvyky a tradice, výroba přáníček, četba knihy na pokračování.

Leden: Tři králové

Povídání si o třech králích, o putování Ježíše s Marií, výroba třech králích, cvičení na hudbu, krátké divadlo.

Únor: Hry na sněhu a se sněhem

Vyšlapávání obrázků do sněhu, stavění sněhuláka, poslech pohádek, ukaž, co umíš, čím budu, až vyrostu, hry podporující obratnost a postřeh.

Březen: Blíží se jaro

Jarní výzdoba prostorů školní družiny, vycházky do probouzející se přírody, kniha je můj kamarád - práce s knihou, četba, výroba záložek, jak správně mluvit, různé jazykolamy hledání a doplňování rýmů.

Duben: Změny v přírodě

Den Země - výrobky z různých materiálů, úklid obce, malování květináčů a sázení semínek (slunečnice, ozdobná kopřiva), třídění odpadu, hry na třídění odpadu.

Květen: Den matek

Co vše udělá mamince radost, výroba přání pro maminky, malování na asfalt, skupinové hry ve třídě i venku, četba, učení se básničky pro maminky.

Červen: Prázdniny se blíží

Den dětí - soutěže, a hry, kresba na prázdninové téma, hodnocení celoroční práce, Den otců - výroba přáníčka pro tatínky, učení se básničky pro tatínky.

6. Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina ve dnech školního vyučování tvoří pro děti přechod mezi výukou ve třídách a pobytem doma. Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce v ní má specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe. Školní družina organizuje zájmové vzdělávání především pro děti přihlášené k pravidelné denní docházce. Činnost školní družiny se uskutečňuje formami zájmového vzdělávání / tématickou rekreační činností, pravidelnou výchovou, vzdělávací a zájmovou činností, využitím otevřené nabídky spontánních činností /. Pracuje v kontextu dalších subjektů nabízejících aktivity výchovy mimo vyučování (zájmové kroužky ve škole, výuka Základní umělecké školy). Je vymezena dobou bezprostředně po vyučování a odchodem dětí domů. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činností a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Školní družina pracuje hodinu ráno a 5 hodin odpoledne. Počty přítomných žáků se během dne mění, odcházejí do kroužků či za dalším zájmovým vzděláváním, také doby odchodů domů jsou různé. V rámci nenarušování zájmových činností jsou děti uvolňovány po 14:30 hodině. Družina je určena žákům prvního stupně základní školy. Školní družina může zřizovat zájmové kroužky. Pro práci s dětmi využívá vychovatelka svou třídu. K tělesné výchově využívá vychovatelka tělocvičnu. Prostředí školní družiny je vyzdobeno výtvarnými pracemi dětí.

7. Personální podmínky

Vychovatelka:

Zajišťuje podmínky pro výchovně vzdělávací práci. Děti nikdy nejsou bez pedagogického dozoru. Svým chováním a přístupem k dětem vytváří spokojené, jisté a bezpečné prostředí v ŠD. Vychovatelka respektuje potřeby dětí, které pomáhá uspokojovat, navozuje prostředí pohody. Vede děti tak, aby se rozvíjely, cítily se v pohodě, měly dostatek podmětů k učení a hře.

Vychovatelka odpovídá za dodržování řádu, za pečlivé uzavírání oken a zamčení budovy před odchodem. Odpovídá také za dodržování pitného režimu, za výsledky ve své výchovné práci, za vytváření vztahu mezi školou, rodiči i zřizovatelem.

Vychovatelka má odbornou způsobilost a zajišťuje výchovně-vzdělávací práci se žáky podle zásad psychohygieny a stanoveného denního režimu ŠD, navozenými činnostmi kompenzuje únavu ze školního vyučování, zájmovými činnostmi dále rozvíjí osobnost žáků. Dodržuje BOZP, dbá na bezpečnost činnosti s žáky, dbá na čistotu a ochranu životního prostředí při činnosti ŠD. Vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností a pro tyto činnosti nalézá v denní skladbě zaměstnání vhodný časový prostor, pro zájmové činnosti využívá svou odbornou přípravu i osobní zaměření. Navozuje radostnou atmosféru a komunikační prostředí; posiluje v dětech kladné city, vytváří pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posiluje v dětech sebevědomí, vytváří z nich dobrý kolektiv. Upevňuje hygienické návyky a podporuje dodržování pravidel společenského chování. Seznamuje se s osnovami a učivem žáků a aktivitami navazuje na předchozí znalosti a dovednosti a prohlubuje je. Odpovídá za výsledky výchovně-vzdělávací práce, průběh činnosti zaznamenává do pedagogické dokumentace. Na výchovně-vzdělávací činnost je řádně připravena. Průběžně komunikuje s rodiči. Zúčastňuje se aktivně pedagogických porad, provozních porad, školení a schůzí podle plánu školy, spolupracuje s třídními učitelkami.

8. Režim dne

6:30 - 7:30	Ranní družina - klidné a nenáročné činnosti, odpočinkového zaměření, individuální formy činnosti - četba, stolní hry, kreslení, vyprávění, rozhovory, četba z dětských časopisů, omalovánky, individuální příprava na vyučování.
11:30 - 13:00	Převzetí dětí z vyučování, kontrola docházky, hygiena, oběd podle rozvrhu postupný příchod dětí z oběda, četba k poslechu, individuální odpočinkové činnosti.
13:00 - 13:30	Fyzicky i psychicky nenáročné činnosti odpočinkového a rekreačního charakteru, spontánní, individuální a skupinové činnosti.
13:30 – 14:15	Systematické zájmové činnosti, pohybová rekreace, hodnocení činnosti a chování.
14:15 – 15:00	Činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci, vydatné aktivity (nejlépe venku) organizované i spontánní, odpočinkové a rekreační činnosti.
15:00 - 17:00	Odpočinkové a rekreační činnosti spontánního charakteru podle vlastní volby dětí, zájmové kroužky, příprava na vyučování, (Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace).

Časy režimu zájmového vzdělávání jsou orientační a během školního roku jsou přizpůsobovány školním aktivitám, aktuálním programovým nabídkám a počasí. Pobyť venku může být zkrácen nebo vynechán z důvodů nepříznivého počasí, jako je silný vítr, nebo déšť, nepříznivé rozptylové podmínky, nízká teplota (pod -10°C) naopak velmi vysoká teplota vzduchu. Zájmový program je pružný a přizpůsobuje se podle potřeby jak přáním žáků, tak i situacím, které mohou nastat v průběhu dne.

9. Ekonomické podmínky a kritéria přijímání žáků

Na základě zákona č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání, § 123, odst. 4, **stanovuje zřizovatel výši měsíční úplaty** za každého žáka přijatého do školní družiny. S částkou a způsobem platby jsou zákonní zástupci seznámeni při zápisu do ŠD. Platba celé roční částky za zájmové vzdělávání musí být uhrazena nejpozději do 30. září daného školního roku a to platbou v hotovosti v ředitelně školy. Tyto finanční prostředky jsou použity především na nákup materiálu, zajištění pitného režimu a provozní náklady. Zákonní zástupci, kterých se týká možnost od osvobození od úplaty, podávají žádost u ředitelky školy zároveň s potvrzením odboru sociálních dávek (bližší informace jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny; dle platných nařízení MŠMT).

Podmínky úplaty:

- přijetím žáka vyplývá povinnost zaplatit poplatek do stanoveného termínu
- pokud žák ukončí docházku do školní družiny před skončením školního roku, bude na základě písemné žádosti zákonného zástupce poměrná částka vrácena
- úplata může být snížena nebo prominuta žákovi, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok sociálního příspěvku, který pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba.

Kritéria přijímání dětí a žáků k zájmovému vzdělávání

O zařazení žáka k zájmovému vzdělávání rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonných zástupců a v souladu s platnou legislativou. Do školní družiny (dále jen ŠD) jsou přijímáni žáci v souladu se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších novel a vyhláškou 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Zákonní zástupci přihlašují svoje dítě k pravidelné docházce do školní družiny písemnou formou na zápisním lístku a sdělí rozsah docházky i způsob odchodu ze školní družiny. Nepřítomnost žáka nebo odchylky od pravidelné docházky sdělí písemně nebo osobně zákonný zástupce vychovatelce.

K zájmovému vzdělávání je žák přijat na základě řádně vyplněné a včas odevzdané přihlášky. Zápis do školní družiny na nadcházející školní rok je začátkem září (v den zahájení školního roku). Do družiny může být žák přihlášen v průběhu celého školního roku, pokud to dovolí kapacita školní družiny. Do školní družiny jsou přijímáni i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí do ŠD je vyšší, než je stanovená kapacita ŠD, rozhoduje o přijetí žáka do ŠD ředitel na základě těchto kritérií:

1. Kritériem k přijímání žáka k zájmovému vzdělávání v případě nedostatečné kapacity ve školní družině, bude zařazování žáků dle věku od nejmladších ročníků (rozhoduje datum narození).
2. Nejdříve budou přijati všichni zájemci o ŠD z 1. – 3. ročníku.
3. Zájemci o ŠD ze 4. – 5. ročníku budou přijímáni do naplnění kapacity ŠD na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstaršího.

10. Spolupráce s rodiči

1. Umožnit rodičům podílet se na dění v ŠD, účastnit se různých akcí a programů.
2. Dle zájmu umožnit spolurozhodovat o plánovaných akcích ŠD.
3. Pravidelně informovat rodiče o chování dětí, domlouvat se na společném postupu při jejich výchově a vzdělání.
4. Získávat od rodičů znalosti a poznatky o dítěti, problémy řešit mezi vychovatelem a rodičem, jednat s rodiči taktně, ohleduplně a diskrétně.
5. Nabízet rodičům podněty, inspiraci (nástěnky –výtvarné práce, kulturní vystoupení).
6. Vést rodiče v pomoci při sbírání zajímavého materiálu, získat jejich zájem pro akce školy.

11. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP realizuje v praxi právo na rovný přístup ke vzdělávání. Integrace může mít formu individuální i skupinovou a rozumí se tím začlenění jednoho či více dětí do běžných oddělení a aktivit zájmového vzdělávání. Při integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je upřednostňována forma individuální s využitím individualizace a diferenciací pedagogických postupů